

آذربایجان غربی میراث دار تاریخ ۸ هزار ساله

اردیبهشت 6، 1393

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری آذربایجان غربی گفت: پرونده سه اثر تاریخی ارزشمند این استان برای ثبت در فهرست جهانی آماده می شود.

به گزارش نگاه روز، مظفر عباس زاده عصر پنجشنبه در جریان بازدید از آثار تاریخی شهرستان چالدران اظهار داشت: تپه باستانی حسنلو در نقده، محوطه تاریخی بسطام در چایپاره و مسجد جامع ارومیه سه اثری هستند که پرونده این آثار براهرسی ثبت جهانی آماده می شود.

وی یادآور شد: مدارک و اسناد این آثار به دلیل داشتن اهمیت خاص تاریخی شان برای معرفی در فهرست آثار جهانی تهیه می شود.

وی با بیان اینکه پرونده های این آثار تاریخی برای ثبت در ف

ت جهانی، مراحل اولیه خود را طی می کند افزود: پرونده های این سه اثر مهم تاریخی به منظور ارسال به سازمان جهانی یونسکو در طول سال جاری تکمیل می شود.

عباس زاده گفت: در حال حاضر آذربایجان غربی دارای دو اثر تاریخی ثبت شده در فهرست جهانی است که شامل قره کلیسا در چالدران و مجموعه تخت سلیمان در شهرستان تکاب است.

“تپه حسنلو” در مسیر جهانی شدن/ تمدن 8 هزارساله نماد تاریخ کهن ایران زمین

تپه باستانی حسنلو به همراه مهمترین اثر مکشوفه آن یعنی جام “زرین حسنلو” با قدمتی بیش از هشت هزار سال قبل از میلاد مسیح در نقده استان آذربایجان غربی نمادی از تاریخ کهن ایران اسلامی است که در آستانه ثبت در فهرست آثار جهانی قرار دارد.

تپه حسنلو یکی از مهم ترین محوطه های باستانی خاورمیانه به شمار می رود و آثاری از استقرار دوره های ایلخانی، سلوکی و هخامنشی تا دوره نوسنگی در آن به دست آمده است.

جام طلایی حسنلو مهمترین و منجر به فردترین اثر کشف شده از این تپه تاریخی است که در موزه ایران باستان نگهداری می شود.

تپه باستانی حسنلو با وسعتی حدود 30 هکتار در هفت کیلومتری شهر نقده و کنار روستای حسنلو قرار دارد.

وجود تپه‌های باستانی دیگر حکایت از این دارد که اقوام ساکن در حسنلو با اقوام ساکن در تپه‌های اطرافش از یک تیره بوده و با هم داد و ستد و ارتباط داشته‌اند که از جمله این تپه‌ها می‌توان به تپه باستانی پسدلی، حاج فیروز، تابی، عقب تپه، تپه کویک، میرآباد، ساخسی تپه، نظام آباد و محمدشاه که به فاصله‌های مختلف از یکدیگر و به فاصله دو کیلومتر تا شعاع 15 کیلومتر از تپه حسنلو قرار گرفته‌اند.

ساکنان اولیه تپه حسنلو احتمالاً قوم مناعی بوده‌اند که تمدن بس وسیع و درخشانی از خود به یادگار گذاشته‌اند و از اشیای مکشوفه در این تپه چنین به نظر می‌رسد که آثار مفرغی آنها کاملاً قابل مقایسه با آثار مفرغی لرستان یعنی قوم کاسی است و شاید قرابتی بین این دو قوم موجود باشد از قوم مناعی و محل سکونت آنها که سرزمین‌های جنوبی دریاچه ارومیه بوده، یادی در تورات شده و قوم مناعی را قوم «مان» هم گفته‌اند.

مشاهده آثار سکونت از هزاره ششم قبل از میلاد در حسنلو

بر اساس داده‌های باستان‌شناسی این تپه در 10 دوره مورد سکونت قرار گرفته و ضخامت لایه‌های هر دوره معلوم است که دوره دهم که قدیمی‌ترین دوره سکونت حسنلو به حساب می‌آید، مربوط به هزاره ششم تا هزاره سوم قبل از میلاد است و این دوران از دوره ابتدایی سنگی آغاز و تا دوره باستانی، مادها و دوره اسلامی ادامه می‌یابد.

دورتا دور قلعه را دیواری به قطر سه متر و ارتفاع هفت متر فرا گرفته بوده و در سراسر این دیوار برج‌های مربع شکلی به فاصله‌های 30 متر از یکدیگر و به ابعاد 10 متر در 10 ساخته شده بود و ارتفاع برج‌ها به درستی معلوم نیست.

با احتساب هر 30 متر یک برج، تقریباً محل هفت برج در روی دیوار دفاعی قلعه روشن می‌شود و طرز قرار گرفتن برج‌ها در میان دیوارها طوری بوده که سه متر از طول برج داخل دیوار و پنج متر آن خارج دیوار و دو متر آن در سوی دیگر دیوار (داخل قلعه) قرار داشته و

از این برجها برای حفاظت قلعه استفاده می‌شده است.

در جانب ورودی حیاط، مجموعه‌ای از بناهایی مانند تالار بزرگ یا معبد و تعدادی اتاقهای متصل و مربوط به هم قرار داشته و در این میان معبد بیش از دیگر بناها قابل توجه است این پرستشگاه یا معبد دارای سقف و ستونهای چوبی بود و بیش از 30 متر طول و بیش از پنج متر عرض داشته است.

در دژ حسنلو، اتاقهایی نیز به انبار و آشپزخانه و اسلحه‌خانه اختصاص داشته است از اسلحه‌خانه که معلوم نشده کارگاه اسلحه‌سازی یا محل نگهداری جنگافزار بود، مقدار زیادی شمشیر و سه نیزه آهنی کشف شده است، در اطراف غربی حیاط، حدود 15 باب اتاق بزرگ و کوچک وجود داشته و جام زرین حسنلو در یکی از اتاقهای همین قسمت کشف شده است.

بناهای شمالی حیاط مرکزی گویای جایگاه ویژه زنان و کنیزان بوده است چون در این قسمت مقدار زیادی جعبه‌های ویژه نگهداری وسایل آرایشی چون سرمه دان و وسمه دان استخوانی یافت شده است.

از تپه باستانی حسنلو در سالهای 1313 تا 1358 طی حفاری‌های باستان‌شناسان ایرانی و آمریکایی انواع و اقسام ابزار و ادوات جنگی مانند شمشیر، خنجر، نیزه، سرنیزه‌هایی از جنس مفرغ و آهن به همراه هزاران ظروف سفالی و اشیای استخوانی سنگی سفالی، شیشه‌ای و فلزی گوناگون که هر یک دارای ارزش تاریخی، باستانی و هنری هستند، کشف شده است که در موزه‌های ایران باستان، آمریکا، فرانسه و دیگر کشورهای جهان نگهداری می‌شود.

جام زرین حسنلو متعلق به 8 هزار سال قبل روایت گر داستانی حماسی مهمترین اثر مکشوفه تپه باستانی حسنلو که اهمیت ویژه ای در جهان و باستان شناسی دارد، جام طلایی حسنلو است. وزن این جام 950 گرم، بلندای آن 21 سانتیمتر، قطر آن 25 سانتیمتر و محیط لبه آن 61 سانتیمتر است و در موزه ایران باستان تهران نگهداری می شود. این جام اثر کاملاً خیره کننده ای است، زیرا بیش از حد ظریف کاری داشته و فاقد ترکیب مجلل است.

قدمت جام طلایی کشف شده از تپه حسنلو در حدود 800 سال قبل از میلاد مسیح است، بر روی بدنه این جام معروف، نقش‌های بسیاری حک شده است

که احتمالاً داستان حماسی را روایت می کنند.

قلعه اوراتوری بسطام چایپاره دومین اثر در راه ثبت جهانی

قلعه اوراتوری بسطام در شهرستان چایپاره نیز یکی از آثار فاخر و برجسته تاریخی جمهوری ایران اسلامی و آذربایجان غربی است.

این قلعه در روستای بسطام در غرب چایپاره و در مسیر جاده قدیم شهرستان خوی به شهر قره ضیاءالدین واقع شده است.

قلعه بسطام در حدود 2800 سال قبل توسط اقوام اوراتوری ساخته شده است و زمانی یکی از استحکامات مهم و نفوذناپذیر اوراتورها بوده است.

این قلعه توسط ویلسرام گلایس آلمانی در حدود 50 سال قبل کشف و به جهانیان معرفی شده است.

تاکنون بیش از 13 فقره کاوش توسط باستان شناسان کشور ژاپن و آلمان به سرپرستی گروهی از باستان شناسان ایرانی در آن انجام شده و قسمت هایی از این قلعه نیز مرمت شده است.

شهر قدیمی بسطام در سه قسمت ساخته شده که قسمت بالایی ارک شاهی، قسمت میانی معبد و قسمت پایینی قلعه محل اسب سواران و یا سپاهیان بوده است و در خارج از شهر نیز مردم عادی ساکن بوده اند.

قلعه بسطام و دژ مستحکم آن بر اساس مفاد کتیبه مکشوفه از محل توسط کارشناسان به خط میخی که توسط روسای دوم یکی از امپراطوران مقتدر اوراتورها در سال 645 الی 685 قبل از میلاد که در نواحی شمال غرب ایران زندگی می کردند ساخته شده است.

در کاوش های به عمل آمده قسمت هایی از داخل و خارج، دروازه، راهروها، همچنین تالار ستون دار آن با پله های مربوطه بیرون آورده شده است.